

บทบาทการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

The Role of Participation in Academic Administration Effectiveness of
School Teachers under Pathum Thani Primary Educational Service
Area Office 1

¹ อชิรญา การะเกตุ, ²โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ

¹Achiraya Karaket, ²Sopee Wiwatchankit

¹⁻² คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

¹⁻² Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College, Thailand

Corresponding Author E-mail: ¹achiraya.dao@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับบทบาทการมีส่วนร่วม 2) ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 334 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.989 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามลำดับ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมาคือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และอันดับสุดท้ายคือ การวัดผล ประเมินผลการเรียน ตามลำดับ ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: บทบาท, การมีส่วนร่วม, ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

Abstract

This research aimed to 1) study the level of participation, 2) study the level of academic administration effectiveness, and 3) examine the relationship between the role of participation and academic administration effectiveness of school teachers under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1. The sample used in this research consisted of 334 teachers in schools under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1. The research instrument used for data collection was a six-point rating scale questionnaire with an IOC index of 1.00 and an overall reliability coefficient of 0.989. The statistics used for data analysis included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings were as follows: Overall, teacher participation was at a relatively high level. When considering each aspect, the highest level was participation in the evaluation process, followed by participation in decision-making, and participation in operations, respectively. The overall effectiveness of teachers' academic administration was at a relatively high level. When considering each aspect, the highest level was the development of the learning process, followed by the development of media, innovation, and educational technology, and measurement and evaluation of learning outcomes, respectively. The relationship between the role of participation and academic administration effectiveness of school teachers under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1 showed a very high positive correlation, which was statistically significant at the 0.01 level.

Keyword: The role, Participation, Academic administration effectiveness

บทนำ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม" (Participatory Management) ในสถานศึกษาเป็นการเปลี่ยนบทบาทจากผู้บริหารที่สั่งการลงมาเพียงอย่างเดียว (Top-down) มาเป็นการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน (Sense of Ownership) การบริหารในลักษณะนี้ไม่ได้เป็นเพียงการช่วยงาน แต่คือการสร้างระบบนิเวศในการทำงานที่ดีขึ้นในทุกมิติ ด้านจิตวิทยา สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง (Belonging) เพิ่มขวัญกำลังใจ และสุขภาพจิตที่ดีแก่บุคลากร ด้านประสิทธิภาพ เกิดความสามัคคี การใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า (ประหยัดงบประมาณ) และความคิดสร้างสรรค์ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ใหม่ๆ ด้านธรรมาภิบาล ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ความโปร่งใส และความรับผิดชอบร่วมกัน (Accountability) (นฤมล พอดิ. 2549: 3)หากนำแนวคิด 4 มิติของ Cohen และ Uphoff (1980: 6) มาปรับใช้ในบริบทโรงเรียน จะปรากฏออกมาเป็นขั้นตอนดังนี้ 1) การตัดสินใจ (Decision Making) ครูและบุคลากรร่วมวางแผนกลยุทธ์ กำหนดเป้าหมายโรงเรียน หรือเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมร่วมกัน 2) การปฏิบัติการ (Implementation) การลงมือทำตามแผนที่วางไว้ การสละแรงกาย แรงใจ และทรัพยากรเพื่อ

ขับเคลื่อนโครงการต่างๆ 3) การรับผลประโยชน์ (Benefits) เมื่อโรงเรียนมีคุณภาพดีขึ้น ครูย่อมได้รับค่าชม เชิดชูเกียรติ หรือมีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีขึ้น 4) การประเมินผล (Evaluation) ร่วมตรวจสอบว่าโครงการที่ทําไปประสบความสำเร็จหรือไม่ เพื่อนําผลไปปรับปรุงในรอบปีการศึกษาถัดไป การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะ ทรงพลังที่สุดเมื่อผู้บริหารทำหน้าที่เป็น ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) มากกว่าผู้สั่งการ เพราะจะทำให้บุคลากรกล้าแสดงออก และเกิดความกระตือรือร้นอย่างแท้จริง

การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน นั้นเพราะหน้าที่หลักของโรงเรียนไม่ใช่แค่การมีอาคารที่สวยงามหรือระบบธุรการที่แม่นยำ แต่คือการสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน (ภัทรสุดา เกิดแสง. 2563: 3) งานวิชาการไม่ใช่แค่การสอนในห้องเรียน แต่ครอบคลุมระบบนิเวศการเรียนรู้ทั้งหมด ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตร จุดเน้นต้องทันสมัย สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และทักษะในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้ จุดเน้น Active Learning ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือทําจริง ไม่ใช่แค่ท่องจำ สื่อและนวัตกรรม จุดเน้นการนำเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ใหม่ๆ มาช่วยกระตุ้นความสนใจ การนำเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ใหม่ๆ มาช่วยกระตุ้นความสนใจ จุดเน้นประเมินตามสภาพจริง เพื่อนําผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Assessment) การแนะแนว จุดเน้นช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพและเป้าหมายในชีวิต แนวทางการบริหาร การเป็นผู้นำทางวิชาการ (Academic Leadership) ผู้บริหารต้องมีความรู้ในเรื่องการสอน ไม่ใช่แค่เรื่องการบริหารเงินหรือคน เพื่อที่จะให้คำปรึกษาและนิเทศครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เปิดพื้นที่ให้ครูได้แลกเปลี่ยนปัญหาและเทคนิคการสอนร่วมกัน เพื่อยกระดับคุณภาพการสอนทั้งโรงเรียน การนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ไม่ใช่การไปจับผิด แต่เป็นการร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพห้องเรียน การใช้ข้อมูลตัดสินใจ (Data-Driven) นำคะแนนสอบ ผลสัมฤทธิ์ หรือพฤติกรรมเด็กมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนพัฒนาวิชาการให้ถูกจุด (สันติ บุญภิรมย์. 2552: 38-39)

หัวใจสำคัญของประสิทธิผลงานวิชาการ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นแรงขับเคลื่อนร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ที่มีวิสัยทัศน์ และ ครูผู้สอน ที่เป็นกลไกหลักในการนํานโยบายไปปฏิบัติ โดยมี การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกุญแจสำคัญ (เรียม สุขกล้า. 2553: 28) องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการ การที่โรงเรียนจะบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ต้องอาศัย 3 ปัจจัยหลักที่ทำงานสอดประสานกัน ผู้นำ (Administrator) ใช้ความรู้ ประสบการณ์ และศิลปะการบริหารจัดการเพื่อนําพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย ผู้ปฏิบัติ (Teachers) เป็นฟันเฟืองสำคัญที่สุดในการถ่ายทอดความรู้และขับเคลื่อนวัตถุประสงค์ทางการศึกษาให้เกิดขึ้นจริงกับตัวผู้เรียน กระบวนการ (Process) คือการใช้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม มาเป็นเครื่องมือในการทำงาน (โคภิดา คล้ายหนองสรวง. 2558: 4) จากการศึกษาของ จันทรจิรา สุดใจ (2560: 89-92) พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน (Model of Participation) การจะทํางานวิชาการมีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษา รัฐควรเน้นวงจรการมีส่วนร่วมดังนี้ 1) การตัดสินใจ ร่วมวางแผน กำหนดทิศทาง และเป้าหมายของวิชาการ 2) การดำเนินงาน ร่วมลงมือทํางานตามแผนงานที่วางไว้ร่วมกัน 3) การรับประโยชน์ ครูและนักเรียนได้รับผลลัพธ์ที่ดีจากการพัฒนาการเรียนการสอน 4) การประเมินผล ร่วมตรวจสอบและสะท้อนผลการทำงาน (เพื่อนําไปสู่การตัดสินใจใหม่) 5) การรับรู้ การสื่อสารข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงเพื่อให้ทุกคนเห็นภาพเดียวกัน ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Desired Outcomes) เมื่อเกิดการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ ผลลัพธ์ที่สะท้อนถึงประสิทธิผล จะปรากฏในด้านผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสูงขึ้น และมีทัศนคติเชิงบวก ด้านองค์กร โรงเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ ด้านการจัดการ ปัญหาภายในโรงเรียนได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการประเมินผลคุณภาพผู้เรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน O - NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลการประเมินคุณภาพการศึกษารวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับประเทศ ต่ำกว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา จัดอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ รวมทุกกลุ่มสาระลดลง ร้อยละ 2.36 พิจารณารายกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 6.17 จัดอยู่ในระดับคุณภาพ พอใช้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. 2566: 15-16) โดยงานวิชาการถือว่าสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะเป็นงานที่ประกอบด้วย งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และทางโรงเรียนต้องสร้างหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการรูปแบบการสอนของตนเอง หรือที่เรียกว่าหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครู ที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน แต่การบริหารงานวิชาการโดยมากยินยอมให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานน้อย ครูยังคงไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดหน้าที่ และการมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรต้องเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการ โดยงานดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

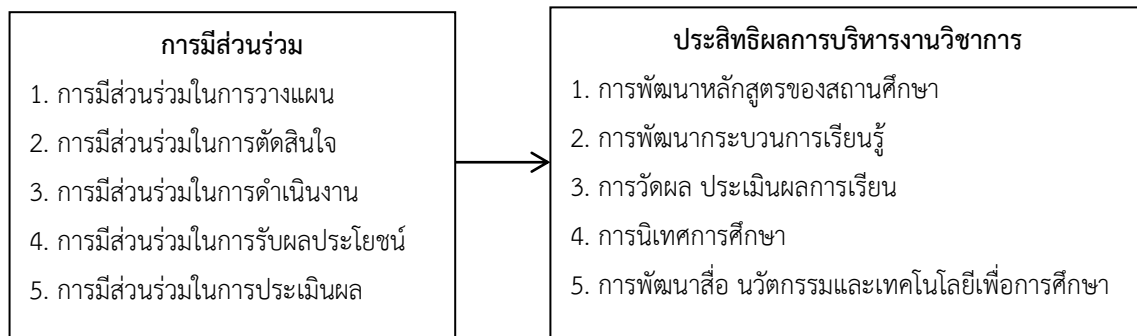
จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วม และบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อการบริหารงาน ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ และคุณภาพ ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทการมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย บทบาทการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2,015 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. 2568: 10)

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของยามานะ (Yamane. 1970: 607 – 610 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559: 38) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 334 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือในการศึกษาโดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถาม จำนวน 334 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามระดับบทบาทการมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด คือ การมีส่วนร่วมของครู ใน 5 ด้าน คือ การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล โดยแต่ละข้อคำถามเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่องที่มีคำตอบให้เลือกแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) (Chang, 1993: 9; Sowers. 2004: 249 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559: 98)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด คือ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครู ใน 5 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล

ประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาสื่อ/นวัตกรรม โดยแต่ละข้อคำถามเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่องที่มีคำตอบให้เลือกแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) (Chang,1993: 9; Sowers. 2004 : 249 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559: 98)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจน โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาลงความเห็นว่าข้อคำถามสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.2 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.3 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามแบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.989 ค่าความเชื่อมั่นการมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.979 และค่าความเชื่อมั่นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เท่ากับ 0.980

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 334 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบ รวมถึงชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด
3. นำแบบสอบถามตรวจสอบความถูกต้องและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างกรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับบทบาทการมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้ (Chang,1993: 9; Sowers. 2004 : 249 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559: 98)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้ โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่า ตามแนวความคิดของ (Chang,1993: 9; Sowers. 2004 : 249 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559: 98)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม 2559: 116)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมาคือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และอันดับสุดท้ายคือ การวัดผล ประเมินผลการเรียน ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของบทบาทการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของครูในทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีรายละเอียดดังนี้ การมีส่วนร่วมในการวางแผน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสูงสุด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.923 ในทิศทางเดียวกัน รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.884 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.878 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.861 และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดในกลุ่ม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.815 แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สูงมาก

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การตัดสินใจ การวางแผน การรับผลประโยชน์ และการดำเนินงาน ตามลำดับ ทั้งนี้

อาจเนื่องมาจากนโยบายของรัฐและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม ส่งผลให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในทุกมิติ ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1981) สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) ที่ชี้ว่าการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครูผู้สอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลรัตน์ ธรรมวงศ์ (2566) และ ณภัทร มิ่งขวัญ (2566) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร และการวัดผลประเมินผล ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียน รวมทั้งปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ซึ่งช่วยตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรวิทย์ ชินะขำย (2562) และ สุรชาติพิทย์ ท้วจบ (2564) ที่พบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาการเรียนรู้หรือหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะด้านการวางแผนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากครูมีความตระหนักถึงบทบาทของตนในการบริหารงานวิชาการ และการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1981) ช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เมื่อครูมีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นเจ้าของงาน จะส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฐพล พันโน (2566) และ วชิรวิทย์ ชินะขำย (2562) ที่พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลทางวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น โรงเรียนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ให้เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการอย่างเป็นระบบ ไม่จำกัดเฉพาะขั้นตอนการปฏิบัติเท่านั้น ควรพัฒนากลไกการประกันคุณภาพภายใน โดยเปิดโอกาสให้ครูร่วมวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา เพื่อสร้างความรับผิดชอบร่วม (Shared Accountability) อีกทั้งควรส่งเสริมการทำงานแบบทีม เช่น การร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ลดภาระงานรายบุคคล และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิชาการ

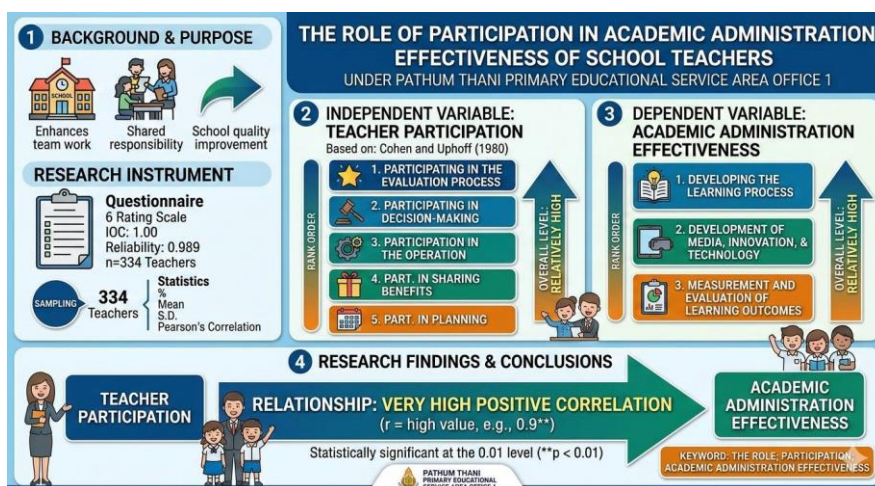
2. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น โรงเรียนควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยและเข้าถึงง่าย เพื่อใช้ในการติดตาม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลการเรียนของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ควรปรับปรุงระเบียบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และนโยบายระดับชาติ เพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันในการปฏิบัติของครู นอกจากนี้ ควรกำกับดูแลการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาให้ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และโปร่งใส เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (.01) ดังนั้น โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการวางแผนแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครูมีบทบาทในการกำหนดแผนและกิจกรรมทางวิชาการ รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์จริง สนับสนุนทรัพยากรที่เอื้อต่อการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การอ่าน และการใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ควรนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูด้านการดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. ควรนำบทบาทการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขตอื่น ๆ ต่อไป
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือสังกัดอื่น

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธี
กระจายอำนาจและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. ที.เอส.บี โปรดัคส์.
- จันทร์จิรา สุดใจ. (2560). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
ประถมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ณภัทร มิ่งขวัญ. (2566). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*.
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทวีวัฒน์ ช่วงทิพย์. (2562). *ปัจจัยการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ
ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นฤกร ทรัพย์ไพบูลย์. (2561). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน
อำเภอลำลูกกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- นฤมล พอดิ. (2549). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ชลบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- นัฐพล พันโน. (2566). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม
เขต 1 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นිරุช ชัยบิน. (2561). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมและ
สนับสนุนประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ในตะวัน กำหอม. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา (เล่ม 1)*. ทีคอม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). *การบริหารงานวิชาการ*. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ภัทรสุดา เกิดแสง. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของครูผู้สอนกับประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- วชิรวิทย์ ชินะข่าย. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเวียงแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 (การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วินิจ เกตุขำ, & คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิภาภรณ์ สร้อยคำ. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิมลรัตน์ ธรรมวงศ์. (2566). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). นวัตกรรมการบริหารการศึกษา. บุ๊คพอยท์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2568). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568. กลุ่มนโยบายและแผน.
- สุธาทิพย์ ท้วจบ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(1), 418–425.
- สุริพร แก้วโพธิ์. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครนายก (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อธิป นามรักษ์. (2560). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายปางสิดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (งานนิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรรธรณ แสงดาว. (2562). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชา ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา (การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity*. Cornell University.